

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מזח.

עין משפט נר מצוה

ואנן יבני ליה לנהניס. דקנסיהו עורא כדאמרנן ציצנות (דף פו:)
 וכיון דאינן נותנין כתקנן אין יכולין לומר וגם נתמיו ללוי ככל
 מנזותם: **פחילה.** ונתת ללוי זה מעשר ראשון לגר זה מעשר עני
 בשעריך זה מעשר שני דכתיב לא תוכל לאכול בשעריך (דברים י:)
אף הוא. יוחנן כהן גדול: **עבל**
ופרומם מעשר עון מיסה. צאלו הן
 הנשרפין (סנהדרין פג.) ילפי לה. וכשאתם
 לוקמין מעט הארץ והס לא הפרישו
 אלא תרומה עודנו טבל למעשרות
 ואתם נעשים מיתה: **מפריש פרומם**
מעשר ונוטפה לכהן. מפריש כל
 המעשרות ממנה להוציא מידי טבל
 ואחר כך מפריש ממוך מעשר ראשון
 תרומת מעשר מה שעל הלוי להפריש
 ונותנו לכהן משום דליה ציה עון
 מיסה אחמור עלייהו שלא לעכבו
 אכלו ולמכור לכהן כסם שהוא מעכב
 אכלו מעשר ראשון ומעשר עני ואומר
 המוציא מחיבורו עליו הראיה גזירה
 דלמא כי משהי ליה גזיה אכיל ליה
 אכל מעשר ראשון ומעשר עני מותרים
 לורים ואין צדן אלא גזר כהן הלך
 המוציא מחיבורו עליו הראיה. אלמא
 אפרושי נמי לא הוה מפרשי ואת
 אמרת לפי שאין נותנין אותו כתקנן
 הוה אפרושי מפרשי ליה: **פרשי סקון.**
 לעולם העברת הודלות מעשר משום
 שאינן נותנין אותו ללויס הוא והוה
 דתניא לפי ששלה כו' לאו אצטיל
 את הוידי קאי אלא אגזר על הדמאי
 קאי ותרתי תקנות תקן ציטל וידי
 של חברים אע"פ שמפרישין אותו
 לפי שאין נותנין אותו כתקונו וגזר
 על הדמאי על לוקח מעט הארץ לפי
 ששלה כו': **מפרטין.** כשהיו רוצין
 להפילו לארץ לשומטו: שיפול דם
 בעיניו. ואינו רואה ואינו מתחזק כל
 כך על רגליו. ונוקפין לשון ונקף סכני
 היער (ישעיה י'): **חוצעין.** להפילו לארץ.
 ונוקפין לשון חצטה ונכה כדאמרנן

(א) [מוספ' פ"ג] צ"מ ג.
 יומא ט. (ג) [ע"י מוס' שבת
 יג. ד"ה רבא] (א) [ע"י מוס'
 יומא ט. ד"ה מעשר].
 (ד) [תוספתא פ"ג].
 (ה) [מוס' פ"ג ע"ש].
 (ו) [בבבא שם פסחים אהא
 משום ר' יהושע וכו' לקמן
 בפסוקא] (ז) [בירושלמי
 ל"ג]. (ח) [ע"י הגי' ע"ש].
 (ט) ז"ל המסוקר וכו' (ג)
 גרש"ל (א) [צ"ק כה"ט] (ג) [גני'
 הערוך בערך בקר ג' דגלוי'
 שהן ענדין מפני שיש חומר
 שלהן גורפין אסור רב הנהל].
 (ל) [לעיל מב: סנהדרין ג.
 טז:] (מ) [דברים טו,
 ו] [ברכות כד].

הגהות הב"ח

(א) בבבבא שו"ת הגה'
 (ומכונה אחרים) ת"מ
 וי"ב פ"א ל"ג ליה וכן
 בירושלמי [למא]: (ב) גמ'
 אמר רב יתכן ובי בית:

גליון הש"ס

גמ' אודא דשמעא. ר"ף
 פ"ה דכתיב:

מוסף רש"י

ביטל את הירודי. על
 מעשה ואפילו על חברים
 שאין לומר בערתי הקדש
 מן הבית וכו' נתמיו ללוי.
 לפי שלא היו נותנים מעשר
 ראשון ללוי הנהלמו,
 דהחמנה אמר ללויס
 וקנסיהו עורא וזה לתמו
 לכהניס (ב"ב ט. ז.) וגזר על
 הדמאי. ללוקח מעט
 הארץ מפריש הכל מספק
 המניש ששטעל עון מיתה.
 חזק מן התרומה שלא גזר
 להפרישה ולא גזר על
 הדמאי לפי ששלה כול
 גזול ישראל וראה שהיו
 עני הארץ מולתין
 בעמעות ולא היו מפרישין
 אלא תרומה גדולה (סו.
 מפריש ממנה תרומת
 מעשר ונתונה לכהן.
 משום דסבר כס הארץ ללוי
 הוא דפקדי רחמנה למיטב
 תרומת מעשר ולא ללוי
 (בבבבא יא: ע"ש שני
 גורסו כו' בבבבא).

אין אדם מנקה אפי' אצבעו (חולין ז:). דס ניקוף מרלה כדס עולה (סו:)
טבעות. להכניס צואר זהמה לתוכו: **כדאמרין.** שתיקן שיהו כל
 הלוקמין מפרישין ולא היה אדם צריך לישאל לחיבורו חזר שלקח
 מעט הארץ הפרשת דמאי: **מתני' צביר לא ישומו יין.** וצבמ'
 מפרש מנא לן דמשבטלה סנהדרין
 הוא: **נביאים הראשונים.** בגמרא [ע"ב]
 מפרש: **נופה לופים.** מפרש בגמ' [סו:].
אנשי אמנה. צוטמים צהקב"ה וסומכין
 עליו לעשות טוב ואין דואגין לחסרון:
גב' אמר רב יוסף. הכי קאמר וכי
 בית המסובך צלחיס עיר הוא
 שלא יהא נוח למירב: **מפרוע.**
 לשון ערה כמו ערו ערו (תהלים קל):

מטא א מיי פ"א מהל
 מעשר הלכה ד:
 ג ב מיי פ"א מהלכות
 מעשר שני הלכה ז יב:
 נא ג מיי פ"ט מהלכי
 מעשר הלכה א סמג
 עשין קלא:
 נב ד מיי שם הלכה ז
 [גור י"ז סוף סי'
 שלא]:
 נג ה מיי פ"ה מהלכות
 מעשר הלכה י סמג
 עשין מד"ג ג טור ש"ע
 א"ח סי' תקס סעף ג:

תורה אור השלם

- ערה למה תישן
 אדני דקב"ה אל תונג
 לקצת: תהלים כד
 2. הנה לא יגום ולא
 יישן שומר ישראל:
 תהלים קכא ד
 3. בשיר לא ישתו יין
 יצור שרבי לישתו:
 ישעיהו כד ט
 4. הושיעיהו יי' כי גמר
 חסדי כפי פסו אמורים
 מבני אדם: תהלים יב ב
 5. וקניס משער שקבתו
 בחורים מגנבתם:
 איכה ה יד
 6. ורבו בתוכה עדרים
 כל דתו וגו' נמי קאת גם
 קפד בבפתריה ליינו קול
 ישורן בחלון חרב בסף
 כי ארונה ערה:
 צבניה ב די
 7. נשאר בעיר שמה
 ושאיה יבת שער:
 ישעיהו כד יב
 8. הוי משכימי בבקר
 שרבי ירדפו מאתרי
 בצשף יין ידלוקם:
 ישעיהו ה יא
 9. לכן גלה עמי מבלי
 דעת ויבדדו מתי רעב
 והמונו צחה קמאי: לכן
 הירחבה שאלו נפשה
 ופצרה פיה לבלי חק
 וירד הירך והמונה
 ושאוה ועליו ביה:
 ישעיהו ה יג-די
 10. וישח אדם וישפול
 איש ועיני גבהים
 תשפלה: ישעיהו ה טו
 11. איש מלקמה יי'
 שמוט טו ג:

לשון ערה כמו ערו ערו (תהלים קל):
נביאם מהליל. מאיסקופת הבית
 ופתחו מהליל: **ואפיה** לשון דערי
 השואה מאין יושב וממוך קך שעירים
 מרקדים שס ונגמחין וכותמין את
 שערי: **זמרי דגדי.** מושכי ספינות
 בחבל שרי שאינו אלא לחרס
 צמלאתם: **ודקרי.** שזומרין צשעה
 שחורשין ואינו אלא לכוין את השורים
 לתלמייהם והלויס וקול השיר דערי
 עליהם: **דגדאי.** אינו אלא לשחוק:
צטל זמרא. גזר על דורו שלא זמרו
 צציתם וצצית משמאות: **ולא איבעי.**
 ולא היו רוצים לקנותם בכך: **זנול**
 3. ולא הקפיד לנמות צידס: **כאש**
צנעורס. לפי שהעונה מטה אנו
 לשמוע את המזמר לענות אחריו
 ונמלאו האנשים ונמיס לצס לקול
 הנשים וקול צאשה ערוה: **כדכתיב**
 השמיעני את קולך (שיר ג) ומצער
 את יצרו כאש צנעורס אצל זמרי צברי
 ועיין נשי קצת פריצות יש ידול
 צאשה ערוה אצל אינו מצער יצרו
 כל כך שאין המזמרים מטיס אונס לקול
 העוים: **לצטולי האי מקמי האי.**
 אס אין שומעין לנו לצטל את שניהם
 נקדים לצטל את זה שהוא כאש צנעורס:
כסה למא. כמל (שמות י) מתרגם כחותא:

ואנן יקא יבנין לכהנים ולודי אשאר
 מעשרות אמר ריש לקיש יכל בית שאין
 מתודה על מעשר ראשון שוב אין מתודה
 על שאר מעשרות מאי טעמא אמר אב"י
 הואיל ופתח בו הכתוב תחילה מכלל
 דאפרושי הוו מפרשי והא תניא אף הוא
 ביטל (א) את הירודי וגזר על הדמאי ילפי
 ששלה בכל גבול ישראל וראה שאין מפרישין
 אלא תרומה גדולה בלבד ומעשר ראשון
 ומעשר שני (ב) מקצתן ומעשרין ומקצתן אין
 מעשרין אמר להם בני בואו ואומר לכם
 כשם שתרומה גדולה יש בה עון מיתה כך
 תרומת מעשר וטבל יש בהן עון מיתה
 עמוד והתקין להם הלוקח פירות מע"ה
 מפריש מהן מעשר ראשון ומעשר שני מעשר
 ראשון מפריש ממנה תרומת מעשר (ג) ונתנה
 לכהן ומעשר שני עולה ואוכלו בירושלים
 מעשר ראשון ומעשר עני המוציא מחיבורו
 עליו הראיה תרתי תקן ביטל וירודי דחבריים
 וגזר על דמאי של עמי הארץ: **ואף הוא**
ביטל את המעוררים: מאי מעוררים אמר
 רחבה (ד) בכל יום ויום שהיו עומדים ליום על
 דוכן ואומרים יעורה למה תישן ה' אמר
 להן וכי יש שינה לפני המקום והלא כבר
 נאמר הנה לא יגום ולא יישן שומר ישראל
 אלא בזמן שישראל שרויין בצער ועובדי
 כוכבים בגחת ושלוח לכך נאמר עורה למה
 תישן ה': **ואת הנוקפים:** מאי נוקפים אמר
 רב יהודה אמר שמואל (ה) שהיו מסרטין לעגל
 בין קרניו כדי שיפול דם בעיניו אתא איהו
 בטיל משום דמיוחו כי מומא במתניתא תנא
 שהיו חובטין אותו במקלות כדרך שעושים

אותו לפני עבודת כוכבים
 אלו לא טריפות שמא ניקב קרום של מוח עמוד והתקין להם טבעות בקרקע: עד ימיו היה פטיש
 מכה בירושלים: בחולו של מועד: כל ימיו לא היה אדם צריך לשאול על הדמאי: **כדאמרן:**
מתני' משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר צביר לא ישומו יין וגו' משמרתו
 נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב בהמ"ק בטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמנה
 מישראל שנאמר הושיעה ה' כי גמר חסיד וגו' רשב"ג אומר העיר ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין
 יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לכרכה וניטל טעם הפירות ר' יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות ר'
 שמעון בן אלעזר אומר המהרה נטלה את (הטעם ואת) הריח המעשרות נטלו את שומן הדגן (ו) וחכמים
 אומרים הנות והכשפים כילו את הכל: **גמ' וממאי דמשבטלה סנהדרין** כתיב אמר רב הונא בריה
 דרב יהושע דאמר קרא וקנים משער שבתו בחורים מנגינתם אמר רב ° אודנא דשמעא זמרא תעקר אמר
 רבא זמרא בביתא חורבא כסיפא שנאמר קול ישורר בחלון חרב בסף כי ארוה ערה מאי כי ארוה
 ערה אמר ר' יצחק (ז) בית (ח) המסובך בארזים עיר הוא אלא אפי' בית (ט) המסובך בארזים מתרועע אמר רב
 אשי שמע מינה כי מתחיל חורבא כסיפא מתחיל שנאמר חרב בסף ואיבעית אימא מהכא (י) ושאייה
 יוכת שער אמר מר בר רב אשי לדידי (י) חזי ליה ומנגח כי תורא אמר רב הונא זמרא דנגדי ודבקר שרי
 דגורדאי אסיר רב הונא בטיל זמרא קם מאה אווזי בוזא ומאה סאה חיטי בוזא ולא איבעי אתא רב
 חסדא ולזיל ביה איבעאי אווזא בוזא ולא משתכה אמר רב יוסף זמרי גברי ועני נשי פריצותא זמרי
 נשי ועני גברי כאש צנעורס למאי נפקא מינה לכטולי הא מקמי הא אמר ר' יוחנן כל השותה בארבעה
 מיני זמר מביא חמש פורעניות לעולם שנאמר (י) הוי משכימי בבקר שכר ירדפו מאחרי בנישף יין ידלוקם
 והיה כגור ונבל תוף וחליל ויין משתיהם ואת פועל ה' לא יביטו מה כתיב אחריו (ל) כן גלה עמי מבלי
 דעת שגורמין גלות לעולם וכבודו מתי רעב שמביאין רעב לעולם והמונו צחה צמא שגורמין לתורה
 שתשתכח מלומדיה (י) וישח אדם וישפול איש שגורמין שפלות לשונאו של הקב"ה (יא) ואין איש אלא הקדוש
 ב"ה שנאמר (י) איש מלחמה ועיני גבוהים תשפלה שגורמין שפלות של ישראל ומה כתיב אחריו לכן
 הרחיבה